

Skjøtselsplan for Langlisetra / Alvstusetra 2021 - 25

Surnadal kommune, Møre og Romsdal

Skjøtselsplan for Langlisetra / Alvstusetra 2021 - 25, Surnadal kommune, Møre og Romsdal

FORFATTER(E):

Mathilde Norby Lorentzen

DATO: 09.03.21	RAPPORT NR./ 2021-20	PROSJEKTNR:	SAKSNR.
ISBN: 978-82-345-0140-1	ISSN:	ANTALL SIDER: 22	ANTALL VEDLEGG: 3

OPPDRAGSGIVER:

Verneområdestyre for Trollheimen

KONTAKTPERSON:

Roar Pettersen

SAMMENDRAG:

På oppdrag fra Verneområdestyret for Trollheimen har Miljøfaglig Utredning i 2021 revidert skjøtselsplanen fra 2013 for Alvstusetra/Langlisetra i Surnadal kommune. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåttemark, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåttemark. Lokaliteten har nå stor verdi - B med et areal på omtrent 4,1 daa som slås årlig, og har i tillegg noe areal rundt som kan restaureres.

Skjøtselen har i stor grad vært tilfredsstillende for å oppnå hovedmålet for lokaliteten, gjeninnføre og opprettholde årlig skjøtsel i form av tradisjonell slått. En del av hovedmålet var også lettere høstbeite, men dette er ikke gjort. Det anses likevel som at skjøtselen nå er med på å reetablere slåttemarksstrukturen og artsinnholdet på Alvstusetra/Langlisetra. De konkrete delmålene fra første skjøtselsplan anses som nådd, bortsett fra at det antagelig ikke har blitt en særlig økning i artsdiversiteten, men likevel antagelig en økt andel med slåtteengarter i engen. Det er ikke registrert noen rødlistede arter her.

Det vurderes at skjøtselen som er gjennomført siden første skjøtselsplan er tilfredsstillende og på sikt kan bidra til økt artsmangfold. Det gjør at skjøtselen kan fortsette slik det gjøres nå, men det bør passes på at tilnærmet hele arealet slås årlig, og at det innføres lett høstbeite. Enkelte andre tiltak er også foreslått. Grunneiere er positive til skjøtselsarbeidet og det er realistisk at lokaliteten holdes i hevd de neste fem årene. De er også positive til å restaurere mer av slåttemarken som nå er gjengrodd.

FYLKE:	Møre og Romsdal
KOMMUNE:	Surnadal
STED/LOKALITET:	Svartåmoen
GÅRD/BRUK	Langlisetra / Alvstusetra

GODKJENT Roar Pettersen _____ NAVN	SKJØTSELSPLANEN ER UTFORMET AV: _____ MATHILDE NORBY LORENTZEN
---	--

Forord

Utarbeidelse av skjøtselsplanen for Langlisetra / Alvstusetra i Surnadal kommune er utført på oppdrag fra Verneområdestyret for Trollheimen. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåttemark, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåttemark. Den baserer seg på feltbefaring og kontakt med grunneiere.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del gir en kort beskrivelse av slåttemark i Midt-Norge. Andre del er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt beskrivelsen av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokaliteten.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av den verdifulle naturtypen som inngår i driften. Den genererer i hovedsak informasjon rettet inn mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase.

Grunneiere takkes for innspill og bidrag i hele prosessen. I tillegg takkes oppdragsgiver for informasjon underveis, og John Bjarne Jordal for gjennomgang av skjøtselsplanen.

09.03.2021 / Tingvoll

Mathilde Norby Lorentzen

Innhold

Forord	3
1 Slåttemark i Midt-Norge	5
2 Skjøtselsplan for Langlisetra / Alvstusetra	7
2.1 Innledning.....	7
2.2 Hensyn og prioriteringer	9
2.3 Tradisjonell og nåværende drift	9
2.3.1 Tradisjonell drift	9
Nåværende drift.....	9
2.3.2	9
2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen	10
2.5 Artsmangfold og eventuelle observerte endringer	11
2.6 Evaluering/vurdering av skjøtselen	14
2.7 Mål for verdifull slåttemark.....	16
2.8 Restaureringstiltak (engangstiltak eller tiltak som gjennomføres over en avgrensa periode).....	16
2.9 Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)	17
2.9.1 Slått	17
2.9.2 Beiting	17
2.9.3 Andre aktuelle skjøtselstiltak	18
2.10	18
2.11	19
Oppfølging av skjøtselsplanen	19
Bilder fra lokaliteten.....	19
Vedlegg	23
Artsliste	23
Lokalitetsbeskrivelse (For Naturbase)	25
Tiltakslogg, grunneiers notater	28
Litteratur	30

1 Slåttemark i Midt-Norge

Tradisjonelle slåttemarker er arealer i innmark og utmark som ble slått regelmessig og forholdsvis seint i sesongen. Slåttetidspunktene varierte lokalt i forhold til hvor slåttemarkene lå og etter typen slåttemark. Slåttemarkene domineres av ville plantearter, og de er ofte urterike. Derfor blir de gjerne kalt blomsterenger. Artssammensetningen i slåttemarkene varierer mye på grunn av jordsmonn, høyde over havet m.m. Etter fuktighetsforholdene skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng.

I tørrengene er lavvokste gras og urter vanlige, slik som gulaks, gjeldkarve, vill-løk, gulmaure, blåklokke, engfiol, smalkjempe, kattedot, tiriltunge, blåknapp, legeveronika, stemorsblom og øyentrøst. Områder med kalkholdig jordsmonn får i tillegg inn arter som vill-lin, jåblom, rundskolm, flekkmure, sølv-mure og lodnerubloom. I seterregionen finnes også setermjelt, hvitkurle, rubloom-arter og søte-arter. Flere av disse er på rødlista over trua arter.

I de tørre engene vokser det lave gras og urter, blant anna kattedot (i midten). På de arealene hvor grunnen er litt kalkholdig, kommer også sølv-mure inn (t.h.). Alle foto: Bolette Bele/NIBIO.

Friskengene (dvs. litt fuktigere enger) er prega av et tett grasteppe med bl.a. engkvein og rødsvingel og halvgras som bleikstarr og engfrytle. Her finnes i tillegg mange urter, slik som småengkall, ryllik, blåklokke, gulmaure, rødknapp, prestekrage, karve, gjeldkarve, engsyre, hvitkløver, tepperot, følblom, engsoleie, øyentrøst, rødkløver, hvitmaure, nattfiol-arter, blåknapp, tveskjeggveronika, legeveronika og engsoleie.

Frisk, fattig slåttemark i Stjørdal. Dette er den vanligste slåttemarkstypen i regionen. Her vokser grasarter som gulaks (i midten), engkvein og rødsvingel sammen med urter som prestekrage, karve (til høyre), engsyre, hvitkløver og blåklokke. Alle foto: Bolette Bele/NIBIO.

Ved kysten (spesielt i Møre og Romsdal) kan også jordnøtt og solblom inngå i slåttemarkene. I kalkholdige områder er friskengene ofte prega av graset dunhavre. Her kan det i tillegg vokse hjertegras, stortveblad, brudespore, bakkesøte, marinøkkel, jåblom, storblåfjær, flekkmure, vill-løk og nyresoleie. Ved kysten kan man dessuten finne bleiksøte, og i fjellet vokser ofte urter som svarttopp, fjelltistel, setermjelt, reinmjelt, flekkmure, hvitkurle, fjellnøkleblom, fjellbakkestjerne og snøsøte i slik kulturmark. Flere av disse er på den norske rødlista.

Fuktengene har gjerne en høyere vegetasjon med store gras som sølvbunke. Her vokser også bekkeblom, enghumleblom, krypssoleie og hanekam.

I slåttemarker nær fjellet, slik som på fjellgardene i Sunndal, kan man finne arter som fjellmarinøkkel (i midten) og fjelltistel (til høyre). Begge disse artene er mest vanlige på noe kalkholdig grunn. Alle foto: Bolette Bele/NIBIO.

Slåttemarker med spredte trær som ble styvet (lauvet) til fôr kalles lauvenger. Lauvenger finnes både i lavlandet og i høgere liggende områder i Midt-Norge. Spesielt i fjordene på Nordmøre finnes gode eksempler på denne kulturmarkstypen. Områder med hassel ble tidligere ofte stelt for å sikre best mulig avkastning, både av nøtter og materiale brukt til tønneband og flettearbeid. For skjøtsel og restaurering av styvingstrær se Miljødirektorates egen veileder for dette.

Tradisjonelle slåttemarker har blitt svært sjeldne og det er derfor spesielt viktig at de gjenværende slåttemarkene holdes i hevd på tradisjonelt vis. Slike områder bør slås seint og etter at de fleste plantene har blomstra av og satt frø. Følg helst den lokale tradisjonen for slåttetidspunkt om den er kjent. Man må ikke gjødsle og bruke tunge maskiner på slike arealer. Høyet må fjernes for å unngå næringstilførsel. Høstbeiting og ofte også en kort periode med vårbeiting var vanlig i slåttemarkene i regionen, men tradisjonene for dette varierte. Spesielt forsiktig må man være med vårbeiting av sau på arealer med rik vårflora (for eksempel der det er forekomster av orkideer).

Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i mer detalj i veiledningsheftet, og konkrete råd for skjøtsel av din lokalitet beskrives i denne skjøtelsesplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter fra engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Midt-Norge (Bele & Norderhaug 2008), som finnes på nettet her <https://www.artsdatabanken.no/Pages/180073> Mye av denne teksten om slåttemark er hentet fra den.

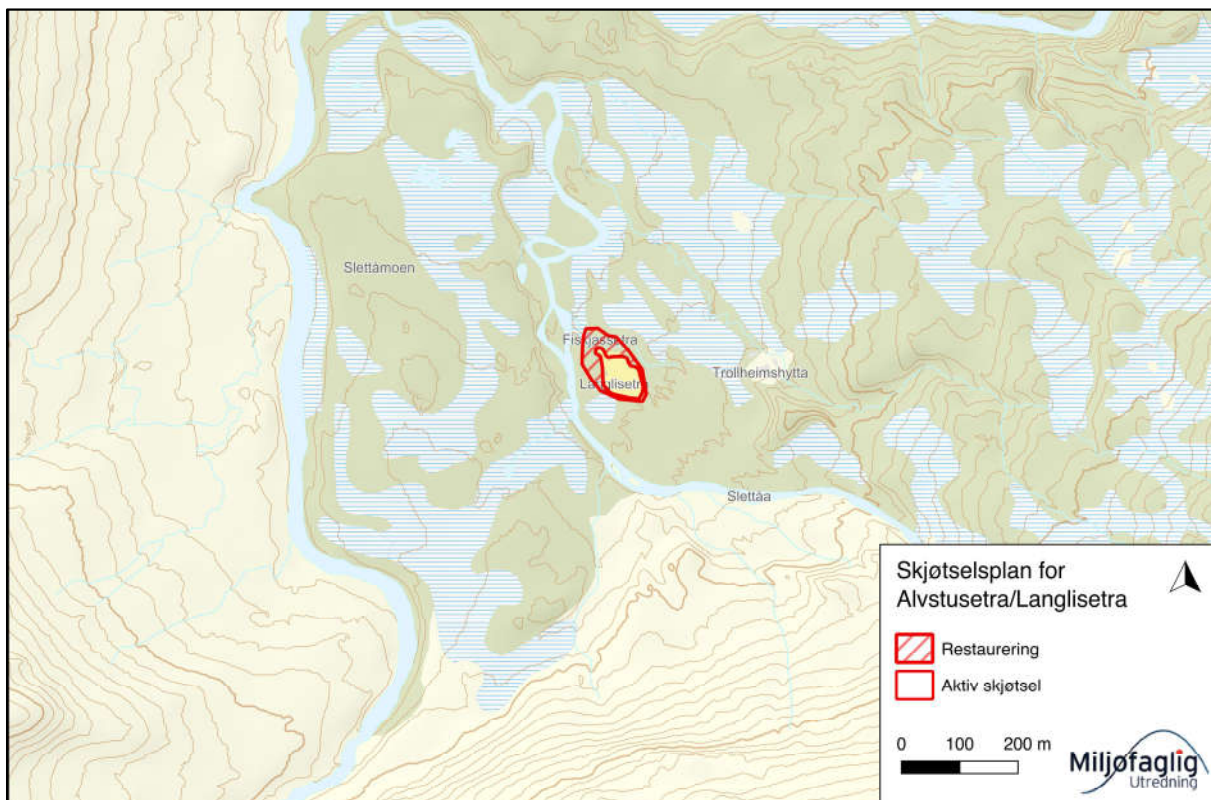
2 Skjøtselsplan for Alvstusetra/Langlisetra

GRUNNEIER: Jorunn Fiske Pedersen Hugo Pedersen		ANSVAR SKJØTSEL: Jorunn Fiske Pedersen Hugo Pedersen		LOKALITETSVERDI I NATURBASE¹: Stor verdi - B	
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 20.11.2013			DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 09.08.2013		
DATO REVIDERING: 09.03.2021			DATO BEFARING (REVIDERING): 28.08.2020		
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM): Befaring med Jorunn Fiske Pedersen 28.08.2020. Kontakt over epost i første kvartal 2021 i forbindelse med utarbeidelse av kapittelet om tradisjonell og nåværende drift. Her har grunneiere i stor grad bidratt med egen tekst. I tillegg har de bidratt med mange bilder til skjøtselsplanen.					
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV : Per Vesterbukt				FIRMA:	
REVIDERT UTGAVE UTFORMET AV : Mathilde Norby Lorentzen				Miljøfaglig Utredning AS	
UTM SONE LOKALITET(ER):	NORD:	ØST:	GNR./BNR.:		
32	6966552	511979	16/27		
NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN-/NATURBASE LOKALITET:		DEL AV VERNEOMRÅDE:	DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP:		
Tidligere areal (Første skjøtselsplan): 4 daa Nåværende areal der det er aktiv skjøtsel: 4,1 daa Nåværende skjøtselsplanareal: 9 daa		Ja, Svartåmoen naturreservat	Nei		
AREAL (ETTER EVENTUELT RESTAURERING):		HVILKET VERN:			
9 daa		Skogvern			

2.1 Innledning

Alvstusetra/Langlisetra ligger vest for Trollheimshytta i Surnadal kommune, Møre og Romsdal fylke. Setra ligger i Svartåmoen naturreservat og er omkranset av fattig skog, myr og elv. Tilknyttet setra er en gammel slåttemark, som bærer preg av naturbeitemark. Deler av arealet slås nå årlig, mens andre deler har et tydelig gjengroingspreg. Rett nord ligger Fiskjasetra, med en gammel gjengroende slåttemark, i tilknytning til Alvstusetra/Langlisetra. Det er ellers lang avstand mellom setrene i området. Skjøtselsplanen omfatter inngjerdet slåtteareal på Alvstusetra/Langlisetra med restaureringsareal rundt, inkludert Fiskjasetra (Figur 2).

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim 2014).

Figur 1 Oversiktskart over Alvstusetra/Langlietra, beliggende rett vest for Trollheimshytta, Surnadal kommune.

Figur 2 Skjøtselsplanen gjelder for både det inngjerdede åpne arealet som slås jevnlig (Rød avgrensning uten skravur), og restaureringsarealet rundt som tidligere har vært åpent, men som nå gror igjen.

2.2 Hensyn og prioriteringer

Ingen spesielle.

2.3 Tradisjonell og nåværende drift

2.3.1 Tradisjonell drift

Seteranlegget har vært i familien siden først på 1800-tallet. Alvstusetra/Langlisetra ble i 1828 flyttet fra Gammelseterstølen (den gamle Solemssetra) ved Slettåas utløp i Folla til der den ligger i dag like vest for Trollheimshytta. Bjørneplagen var ei årsak til flyttinga.

Mellom 1828 og 1832 satte Alvstua og Langlia opp to seterhus og to fjøs like vest for Trollheimshytta. I dag er det hus og fjøs på Alvstusetra/Langlisetra som er intakt og det er rester etter fjøset på Fiskjassetra. Trollheimshytta kjøpte seterhuset der i 1917 og deler av det står i dag ved Trollheimshytta. I 1907 tok setringa på Fiskjassetra slutt. På Alvstusetra/Langlisetra, ble de siste kyrne melket ca. 1956. Det var Trollheimshytta som da kjøpte og benyttet den melka. Betjeninga melket kyrne. Det var trulig slutten på beiting av storfe på stølen, og i dette området. Etter dette har det blitt slått årlig på deler av setra. Beiting på stølen etter 1950-tallet har vært sau og rein. Alvstusetra/Langlisetra og Fiskjasetra har aldri vært gjødslet.

2.3.2 Nåværende drift

Nåværende grunneiere tok over setra i 1991. Stølen har de siste 50 år blitt slått årlig med ljå mellom fjøs og seterhus. Siden 2002 har det blitt slått med 2-hjuls slåmaskin på store deler av stølen. I samme periode har grunneiere fjernet trær, busker og kratt som har vokst innover området. Til dette ble det brukt motorsag, ryddesag, handsag og klippetang. Det som ryddes legges i hauger. Etter at slåmaskin ble tatt i bruk ble det en god del gras og det ble behov for hesjing eller bakketørring. Først ble det hesjet, men høyet er kun bakketørket de siste årene. I 2020 ble det slått rundt 28/7, og raket sammen i starten av august. Arealer som fortsatt hadde stor blomsterflor ble ikke slått. Høyet legges i fjøset og kjøres hjem om vinteren på skutersleden. Det pakkes i 4-kantballer med ei hjemlaga presse. Dyra på garden, kalver, sauer, geiter og hest, spiser det gode høyet fra Trollheimen. Det er ingen gjødsling av engen.

Figur 3 Nå slås engen på sensommeren med slåmaskin før grasen bakketørkes og rakes sammen. Foto: grunneierne sommeren 2020

August 2003 var det flom i Slettåa og da tok elva et nytt løp rett over stølen og under seterhusa. Det førte med seg mye stein, trær og sand som ble liggende på stølen. Mange arbeidstimer ble brukt til opprydding og det er grunneierne ennå ikke ferdig med. I 2006 ble elva flyttet tilbake til sitt opprinnelige løp.

Rein har hver mai/juni vært på stølen, og flokker på 60 til 100 dyr har blitt observert på stølen samtidig. Etter at grunneierene begynte med skjøtsel, har antall sau og rein økt. 27.juni 2018 fikk grunneierne lov av Verneområdestyret til å sette opp gjerde for å ha kontroll over ønsket/uønsket beiting. Det inngjerede arealet beites ikke noe nå, men grunneierne har planer om å la kviger beite etter slått.

Grunneierne nevner at det er veldig aktuelt å ta opp igjen skjøtselen rundt Fiskjassetra for å restaurere slåttemarka der (Figur 5). De har også planer om å sette opp fjøset igjen og stuehuset slik at seteranlegget framstår slik det var opprinnelig.

Figur 4 Rein på setra 29.05.2019, før gjerdet ble satt opp. Foto: Grunneier

Figur 5 Bildet til venstre viser størrelsen på slåttemarkene på Alvstusetra/Langlisetra (nederst) og Fiskjassetra (øverst) i 1963. Bildet til høyre er fra 2018, før gjerdet ble satt opp, og viser at mye har grodd igjen, men at et areal på Alvstusetra/Langlisetra fortsatt holdes åpent.

2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen

Grunneierne synes skjøtselen og restaureringen i hovedsak går/har gått greit. Tohjulsslåmaskin fungerer godt til slått av engen, og det er fortsatt kapasitet og ønske om å fortsette skjøtselsarbeidet. Lang avstand til vei virker å skape noen utfordringer rundt det å frakte beitedyr, tørket gras og kvist.

Det er anledning til å søke om dispensasjon for for å brenne ryddeavfall. Det er ikke dyr på etterbeite, selv om dette var nevnt som tiltak i første skjøtselsplan. Grunneiere nevner at det er planer om å sette på dyr på etterbeite. Ellers er tiltakene i stor grad gjennomført etter skjøtselsplanen, og rydding/slått virker å ha en positiv effekt på slåttemarksartene og naturmangfoldet ellers i engen.

2.5 Artsmangfold og eventuelle observerte endringer

Befaringen fra 2013, i forbindelse med første skjøtselsplan, beskriver engen som naturbeitemark med høyt og ganske artsfattig feltsjikt (30-100 cm), dominert av sølvbunke. Det nevnes også andre mengdearter, slik som engsyre, hvitkløver, ryllik og engkvein. Flekkvis også mye slåttestarr, engfrytle, krypsoleie, myrfiol og gulaks. Andre påviste arter er blåklokke, følblom, hvitmaure, marikåpe sp., fjelltimotei, rødsvingel, kornstarr og smyle. Videre ble storengkall, en kjennetegnart i slåttemark, påvist i kantsonen, men at engen har mer typisk vegetasjon tilsvarende naturbeitemark. Slåttemarkstrukturen beskrives i 2013 som fraværende i engen. Det ble ikke registrert noen rødlistearter i 2013.

I 2020 er engen fortsatt dominert av sølvbunke, og det er tydelige forskjeller i fuktighet, noe som gir noe variasjon i arts mangfoldet. Det er fortsatt nokså typisk vegetasjon tilsvarende naturbeitemark, men årlig slått sent på sommeren ser ut til å fremme urtene og et gi engen et gradvis mer slåttemarkpreg, med jevnere artsfordeling og økt blomsterflor. Jevnere artsfordeling med mye blomsterflor kan ses flere steder på engen, til tross for fortsatt mye sølvbunke.

Urtene i engen er stort sett arter knyttet til sen slått/beite uten gjødsling. Arealene med mest blomsterflor virker å være der engen er tørrest, med blant annet blåklokke, hvitmaure, harerug, tepperot, hvitkløver, legeveronika og grasstjerneblom. Storengkall ble nevnt i første skjøtselsplan, men kun småengkall ble observert i 2020. Dette kan tyde på en feilbestemmelse eller at den ble oversett. Andre urter som vokser i engen er eksempelvis ryllik, engsoleie, fjelltistel, skogstjerne, skogstorkenebb, fjellmarikåpe, vanlig arve, følblom, gullris og maiblom. Av gras- og starrarter finnes blant annet fjelltimotei, gulaks, slåttestarr, finnskjegg, smyle, i tillegg til sølvbunke. De mer fuktige partiene har et høyere innslag av gras- og starrarter, men enkelte urter finnes også spredt her. Av moser dominerer engkransemose, men furumose, torvmose og bjørnemose er også sett. Flere av engartene finnes også utenfor gjerdet, særlig mot Fiskjassetra i nord.

Hele engen er systematisk gjennomført etter beitemarkssopp, men ingen ble funnet. Derimot finnes enkelte andre sopp, slik som lakssopp, okergul grynhatt, sandtrevlesopp, slåttesopp, samt enkelte risiker og slørsopper. Det var en del beitemarkssopp på andre siden av Gråsjøen i samme tidsrom, noe som tyder på at det ikke er særlige verdier knyttet til beitemarkssopp i engen, men det kan likevel ikke utelukkes at slike finnes. Det var ikke fokus på insekter, da sesongen var på hell, men en fjellibelle og en myrperlemorvinge ble tilfeldig observert flygende rundt. Ingen rødlistede arter ble registrert i 2020.

Figur 6 Gullris i blomst er populær hos mange insekter. Her ses mange humler, men også et par blåvinger (sommerfugler). Foto: grunneiere sommeren 2020

Figur 7 Bildet viser deler av den mest blomsterrike delen av engen (i østre del). Denne delen hadde fortsatt mye blomster på slåttetidspunktet, særlig blåklokke, noe som gjorde at grunneierne valgte å unngå slått i denne delen. Pil t.v.: fjelltimotei, pil midt: hvitmaure og pil t.h: avblomstret blåklokke. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

Figur 8 Piler fra venstre viser harerug (blomsten) fjellmarikåpe (blader og blomster) og ryllik (blader). Foto: grunneiere sommeren 2020

Figur 9 Bilde arealet med mye blåklokke, sett mot nord. Dette arealet ble gjensatt etter slått. Det er fortsatt mye sølvbunke i engen, men antagelig har årlig slått bidratt til å redusere dette noe. Foto: grunneiere sommeren 2020

Figur 10 Hvitmaure, ryllik, blåklokke, sølvbunke, hvitkløver, småengkall, engsoleie mm. finnes alle i engen, og årlig slått bidrar på å gi en jevnere artsfordeling i engen. Foto: grunneiere sommeren 2020

2.6 Evaluering/vurdering av skjøtselen

OPPSUMMERENDE VURDERING	I HØY GRAD	I MIDDELS GRAD	I LITEN GRAD
Har skjøtselen vært tilfredsstillende for å oppnå målene, jf skjøtselsplanen som nå revideres?		X	
Bør skjøtselen endres for neste skjøtselsplanperiode (neste 5 år)?			X
Er det realistisk at lokaliteten holdes i hevd de neste 5 åra?	X		

Begrunnelse:

Skjøtselen har i stor grad vært tilfredsstillende for å oppnå hovedmålet for lokaliteten, gjeninnføre og opprettholde årlig skjøtsel i form av tradisjonell slått. En del av hovedmålet var også lettere høstbeite, men dette er ikke gjort. Det anses likevel som at skjøtselen nå er med på å reetablere slåttemarksstrukturen og artsinnholdet på Alvstusetra/Langlisetra. De konkrete delmålene fra første skjøtselsplan anses som nådd, bortsett fra at det antagelig ikke har blitt en særlig økning i artsdiversiteten, men likevel antagelig en økt andel med slåtteengarter i engen.

Det vurderes at skjøtselen som er gjennomført siden første skjøtselsplan er tilfredsstillende og på sikt kan bidra til økt artsmangfold hvis lett høstbeite innføres. Det gjør at skjøtselen kan fortsette slik det gjøres nå, men det bør passes på at tilnærmet hele arealet slås årlig, og det bør innføres lett høstbeite. Grunneiere har satt igjen enkelte partier med mye blomsterflor, noe som er positivt for insekter og frøsetting, men dette bør også slås årlig, da gjerne noen uker senere enn resten. Grunneiere er positive til skjøtselsarbeidet og det er realistisk at lokaliteten holdes i hevd de neste fem årene. De er også positive til å restaurere mer av slåttemarken som nå er gjengrodd.

Figur 11 Alvstusetra/Langlisetra med de gamle seterhusene i 2013, tatt i forbindelse med første skjøtselsplan. Her kan en se at enga ikke var slått og at det var et gjengroingspreg med oppslag av bjørk flere steder. Foto: Per Vesterbukt 09.08.2013

Figur 12 Samme utsnitt fra 2020 viser Alvstusetra/Langlisetra som nå holdes i hevd med årlig slått der graset bakketørkes og fjernes. Bygget til høyre brukes til lagring av høyet. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

2.7 Mål for verdifull slåttemark

<p>HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN(E): Opprettholde årlig skjøtsel i form av tradisjonell slått, med bakketørring og fjerning av gras. I tillegg er det et mål å innføre lett høstbeite.</p>
<p>EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER: Kantsoner langs gjerdet holdes åpne ved rydding/slått innenfor og rydding utenfor.</p>
<p>TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE: Øke artsdiversiteten og blomsterfloren i slåttemarken.</p>

2.8 Restaureringstiltak (engangstiltak eller tiltak som gjennomføres over en avgrensa periode)

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	Kr/AREAL/ tid (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKJE)
Fjerne stein fra flommen innenfor gjerdet slik at det går an å slå.	2021/2022		
Redusere gjengroingsskog og gjeninnføre slått i restaureringsarealet, inkludert Fiskjasetra. Hele arealet har lang historie med skjøtsel, og det er fortsatt mulig og positivt for naturmangfoldet å restaurere de gjengrodde delene. Lav kutting av stammer viktig for å kunne bruke slåmaskin i etterkant. Gradvis flytting av gjerde til å inkludere restaurert slåtteareal.	Ved behov/kapasitet	4,9 daa 20 t/daa	

Figur 13 I østkanten, ved porten, ligger stein som flommen har lagt igjen. Disse bør flyttes utenfor gjerdet slik at området kan bli slått sammen med resten. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

2.9 Skjøtselstiltak (tiltak som gjentas årlig)

2.9.1 Slått

SLÅTTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	Kr/ AREAL/ tid (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKKE)
Engen slås med tohjulsslåmaskin (eller ljå) en gang på sensommeren hvert år, helst etter 1. august, og senest 31. august. Graset bakketørkes rakes, vendes, evt. hesjes og fraktes bort.	Hvert år	4,1 daa. 2,5 dager/daa	01.08-31.08
Slått i partier med sentblomstrende arter kan utsettes noen uker (for insektene og frøsetting), men slått skal likevel gjøres årlig.	Hvert år		

Generelt gjelder for skjøtselsslått (for forklaring se veiledningshefte):

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljå, avhengig av bratthet. Kantklipper med senn kan og benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Ikke bruk tunge maskiner, spesielt i de fuktige partiene, som kan påføre komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller store mengder bløt husdyrgjødsel (se veileder).

2.9.2 Beiting

BEITILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	Kr/AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKKE)
<p>Nå er det ikke beite på Alvstusetra/Langlisetra, men det er viktig å få beitet engen i en begrenset periode noen uker etter slåtten, særlig nå som området er inngjerdet. Dette er viktig for biologiske mangfoldet i en slåtteeng, siden beitedyrene er med på å spre engarter i og mellom enger, bedre spiring om våren og hindre opphopning av dødt gras. En må passe på så ikke beitetrykket blir for høyt og det bør ikke brukes tunge storferaser. Tilleggsforing skal unngås.</p> <p>Det er vanskelig å si noe konkret om mengden dyr og beiteperiode. Lengden på beiteperioden og mengden dyr må vurderes i felt og skal avsluttes når det er tomt for mat eller det blir for mye slitasje. Så lenge det ikke brukes for tunge dyr kan dyreslag variere (grunneierne har nevnt tilgang på sau, kalver, kviger og én hest, og kan benytte og variere mellom disse ut fra hva som er mest praktisk og tilgjengelig).</p> <p>Det bør beites på engen hver høst, men det er bedre at det beites kun enkelte år enn at det aldri blir beitet. Hvis det et år ikke er mulig å sette på beitedyr så skal i det minste alle portene åpnes på høsten slik at hjortevilt slipper til. Portene bør uansett være åpne fra høsten, og lukkes hvis det blir for mye slitasje, senest før våren.</p>	Hvert år		Høst, gjennomføres noen uker etter slått

Generelt gjelder for beiting i slåttemark (for forklaring se veiledningshefte):

- Beiting er positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønngjødsling) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåttan seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere igang)
- Unngå tilleggsfôring inne på slåttemarka.
- Sett alltid dyrevelferden og fôrtilgangen i høyetet.
- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark (pga. tråkkskader).
- Slåttemark med rik vårblostring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer) bør ikke beites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.
- Isådde, fulldyrka kulturenger bør ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska arter inn i slåttemarka.

2.9.3 Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	Kr/AREAL/(DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKJE)
Rydde og slå arealer med ljå der det ikke går å slå med slåmaskin. Dette for å holde disse områdene åpne og hindre skyggelegging.	Ved behov		
Behandling av kvist: For å ikke gjødsle slåtteengen skal kvist/hogstavfall fraktes ut av engen. Det beste vil være å samle dette og gjennomføre brenning på egnede plasser utenfor slåtteengen, eller frakte det ut av området. Det ryddes nå i hauger utenfor gjerdet. Det bør søkes om dispensasjon for brenning.	Ved behov		
Det er ønske fra grunneiere om økt blomsterflor. Årlig slått med bakketørk, fjerning av graset og deretter lett høstbeite vil på sikt spre og øke mengden blomster i engen. Åpne gjerdeporter fra høst til vår vil gi dyr muligheten til å beite, og dermed spre frø fra andre steder i reservatet inn i engen og omvendt.	Årlig		

2.10 Oppfølging av skjøtelsesplanen

NESTE REVIDERING/EVALUERES ÅR:
2025
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER:
Ikke spesielle behov, men det er ønskelig at det ved neste revidering gjøres en ny grunnkartlegging av beitemarkssopp og gjerne insekter.
GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK SOM ER FINANSIERT DE SISTE 5 ÅRA:
Det ble sommeren 2019 satt opp gjerde med porter rundt hele det åpne slåttearealet.
PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPANEN:
Jorunn Fiske Pedersen og Hugo Pedersen

2.11 Bilder fra lokaliteten

Figur 14 I vestre del, nord for hovedbygget, er det et parti som ikke slås. Dette er et område med noe mer variasjon i fuktighet og topografi, noe som muligens ikke egner seg særlig til slått med slåmaskin. Dette arealet bør forsøksvis holdes åpent og fri for trær og større busker, gjennom rydding og slått med lå. Bildet er tatt fra nord mot sør. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

Figur 15 Slåttemarken sett mot sørøst i 2013. På dette tidspunktet ble engen kun slått enkelte år. Per Vesterbukt 09.08.2013

Figur 16 I 2020 slås engen årlig og i bakkant ses gjerdet som ble satt opp i 2019. Til høyre i bildet ses et område som ikke har tydelig engstruktur, med varierende fuktighet og en del oppslag av busker og trær. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

Figur 17 Slåttemarken sett mot nord i 2013. Bildet illustrerer godt dominansen av grasarter i engen som følge av lag tids opphør av slått. Dette har gitt engen et mer beitemarkspreg. Foto: Per Vesterbukt 09.08.2013

Figur 18 Samme utsnitt i 2020 viser at området nå slås og er inngjerdet. I midten skimtes porten som leder til Fiskjasetra. Til venstre ses fortsatt noe oppslag av busker innenfor gjerdet. Til høyre ses flere gjerdestolper som kan benyttes for å utvide slåtteearealet etterhvert som mer restaureres. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

Figur 19 Fiskjasetra består idag kun av byggrester og gjengroende slåtteeng. Grunneierne har et ønske om å restaurere både bygget og slåtteenga på Fiskjasetra. Slike gamle, ubehandlede tømmerstokker kan huse truede arter av blant annet lav, noe som kan gjøre de verdt å ta vare på (ikke nødvendigvis som en del av bygget). Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

Figur 20 Rundt Fiskjasetra er det gjengroende eng, med mye oppslag av busker og trær. I feltsjiktet er det likevel fortsatt flere engarter og en flat struktur, noe som gjør restaurering mulig. Foto: Mathilde Norby Lorentzen 28.08.2020

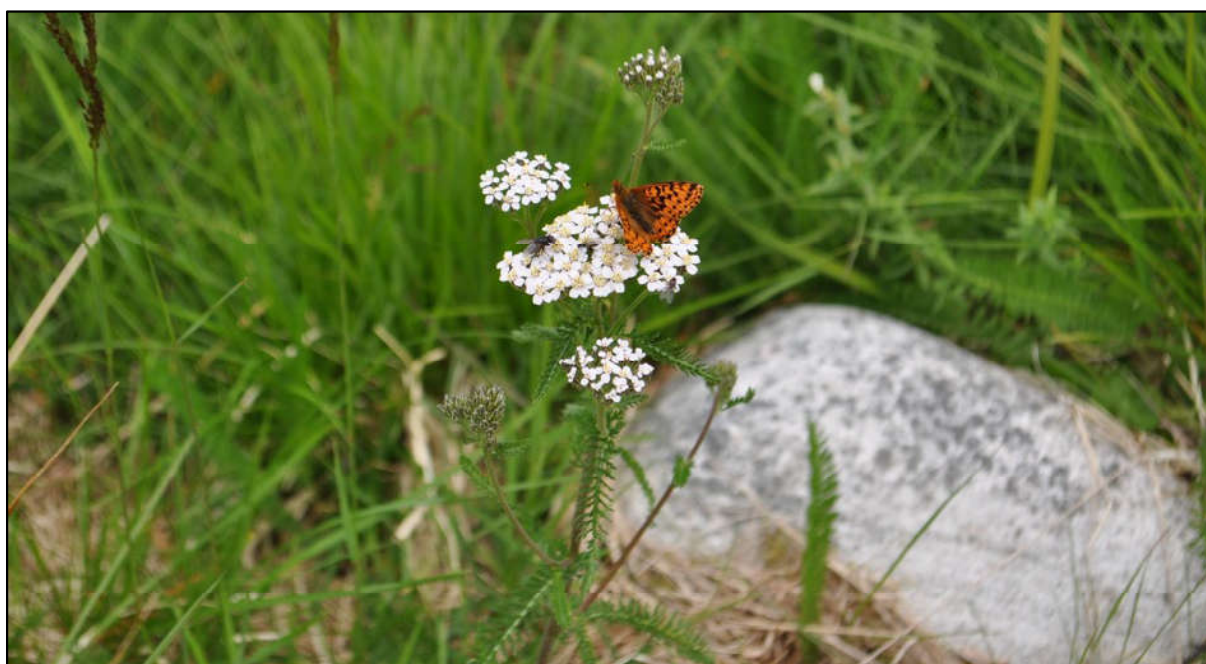
Vedlegg

Artsliste

Under følger en artsliste fra 2013 og revisjonen 2020. Listen er ikke uttømmende, og mangel av en art ett år betyr ikke nødvendigvis at den ikke finnes, men at den kan være oversett. Både i 2013 og 2020 ble befaringen gjennomført på høsten, i august. I 2013 var engen ikke slått på befaringsstidspunktet, noe den var i 2020.

Norsk navn	Latinsk navn	Registrert 2013	Registrert 2020
KARPLANTER			
Bjørk	<i>Betula pubescens</i>	X	X
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	X	X
Blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>	X	X
Einer	<i>Juniperus communis</i>	X	
Engfrytle	<i>Luzula multiflora ssp. multiflora</i>	X	
Engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>	X	X
Engrapp	<i>Poa pratensis ssp. pratensis</i>	X	
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>	X	X
Engsyre	<i>Rumex acetosa</i>	X	X
Finnskjegg	<i>Nardus stricta</i>		X
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	X	
Fjellmarikåpe	<i>Alchemilla alpina</i>	X	X
Fjelltimotei	<i>Phleum alpinum</i>	X	X
Fjelltistel	<i>Saussurea alpina</i>	X	X
Fugleteig	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	X	
Furu	<i>Pinus sylvestris</i>	X	
Følblem	<i>Leontodon autumnalis</i>	X	X
Geitrams	<i>Epilobium angustifolium</i>	X	
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>	X	X
Grønnvier	<i>Salix phylicifolia</i>	X	
Gråstarr	<i>Carex canescens</i>	X	
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	X	X
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>		X
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>	X	X
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>	X	X
Hvitmaure	<i>Galium boreale</i>	X	X
Høymole	<i>Rumex longifolius</i>	X	X
Kornstarr	<i>Carex panicea</i>	X	
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>	X	X
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>	X	X
Løvetann sp.	<i>Taraxacum sp.</i>	X	
Maiblom	<i>Maianthemum bifolium</i>	X	X
Marikåpe sp.	<i>Alchemilla sp.</i>	X	X
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>	X	X
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	X	X
Rød jonsokblom	<i>Silene dioica</i>	X	
Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>	X	X
Røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>	X	
Skogsnelle	<i>Equisetum sylvaticum</i>	X	X
Skogstjerne	<i>Carex sylvatica</i>	X	X
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>	X	X
Sløke	<i>Angelica sylvestris</i>	X	X
Slåtestarr	<i>Carex nigra ssp. nigra</i>	X	X
Smyle	<i>Avenella flexuosa</i>	X	X

Småengkall	<i>Rhinanthus minor</i>		X
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>	X	
Storengkall	<i>Rhinanthus serotinus</i>	X	
Stormarimjelle	<i>Melampyrum pratense</i>		X
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum</i>	X	
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa ssp. cespitosa</i>	X	X
Sølvvier	<i>Salix glauca ssp. glauca</i>	X	
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>		X
Trådsiv	<i>Juncus filiformis</i>	X	
Tyrihjel	<i>Aconitum septentrionale</i>	X	X
Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	X	X
Vanlig arve	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>	X	X
Vier sp.	<i>Salix sp.</i>		X
SOPP			
Lakssopp	<i>Laccaria laccata</i>		X
Okergul grynhatt	<i>Cystoderma amianthinum</i>		X
Riske sp.	<i>Lactarius</i>		X
Røyksopp sp.	<i>Lycoperdaceae sp.</i>		X
Sandtrevlesopp	<i>Inocybe lacera</i>		X
Slørsopp sp.	<i>Cortinarius sp.</i>		X
Slåttesopp	<i>Panaeolina foenicicii</i>		X
MOSE			
Bjørnemose sp.	<i>Polytrichum sp.</i>		X
Engkransmose	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>		X
Furumose	<i>Pleurozium schreberi</i>		X
Torvmose sp.	<i>Sphagnum sp.</i>		X
INSEKTER			
Blåvinge sp.	<i>Polyommata sp.</i>		X
Fjellibelle	<i>Aeshna caerulea</i>		X
Flue spp.	<i>Brachycera spp.</i>		X
Humle spp.	<i>Bombus spp.</i>		X
Myrperlemorvinge	<i>Boloria aquilonaris</i>		X

Figur 21 Myrperlemorvinge sitter på ryllik. Sommerfuglen ble sett både på sommeren og høsten. Foto: grunneierne sommeren 2020

Lokalitetsbeskrivelse (For Naturbase)

INNLEDNING

Lokaliteten er beskrevet av Mathilde Norby Lorentzen i Miljøfaglig Utredning den 10.02.2021, basert på eget feltarbeid 28.08.2020. Undersøkelsen er gjort på oppdrag for Verneområdestyret for Trollheimen i forbindelse med revidering av skjøtselsplan for Alvstusetra/Langlisetra. Beskrivelse og verdisetting følger DN-håndbok 13 sine reviderte faktaark fra høsten 2014. Røddlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015, og røddlistestatus for naturtyper følger rødliste for naturtyper 2018. Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Bioforsk v/Vesterbukt (2013) i forbindelse med første skjøtselsplan. Beskrivelsen er i hovedsak supplert i 2021 med nye opplysninger.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG

Alvstusetra/Langlisetra ligger i Svartåmoen naturreservat ca. 3 km fra sørenden av Gråsjøen i Surnadal kommune. Lokaliteten utgjør flat mark med grus-, jord- og sand-avsetninger fra elva Slettåa, og har beliggenhet på en øy/elvedeltaområde i elva ca. 523 moh. Arealet inkluderer også Fiskjasetra, som grenser inntil Alvstusetra/Langlisetra i nord, bare adskilt av et flommarksløp av elva Slettåa. Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis, migmatitt. Setervollen grenser i nord og øst mot et flomløp av Slettåa. I sør og vest grenser den mot skog, muligens noe gjengroingsskog av tidligere slåtte/naturbeitemark.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Naturtypen er i utgangspunktet slåttemark, men har også tydelige overganger mot naturbeitemark på grunn av manglende slått på store deler i lang tid. Innenfor typen slåttemark går den inn under fattig slåttemark, men det er noe variasjon i fuktighet. Etter NiN klassifiseres den nok i hovedsak som intermediær seminaturlig eng med klart hevdpreg.

ARTSMANGFOLD

Befaringen fra 2013, i forbindelse med første skjøtselsplan, beskriver engen som naturbeitemark med høyt og ganske artsfattig feltsjikt (30-100 cm), dominert av sølvbunke. Det nevnes også andre mengdearter, slik som engsyre, hvitkløver, ryllik og engkvein. Flekkvis også mye slåttestarr, engfrytle, krypsoleie, myrflol og gulaks. Andre påviste arter er blåkløkke, følblom, hvitmaure, marikåpe sp., fjelltimotei, rødsvingel, kornstarr og smyle. Videre ble storengkall, en kjennetegnende art i slåttemark, påvist i kantsonen, men at engen har med typisk vegetasjon tilsvarende naturbeitemark. Slåttemarkstrukturen beskrives i 2013 som fraværende i engen. Det ble ikke registrert noen rødlistearter i 2013.

I 2020 er engen fortsatt dominert av sølvbunke, men det er tydelige forskjeller i fuktighet, noe som gir noe variasjon i artsmangfoldet. Det er fortsatt nokså typisk vegetasjon tilsvarende naturbeitemark, men årlig slått sent på sommeren ser ut til å hjelpe på å fremme urtene og et gi engen et gradvis mer slåttemarkpreg. Arealene med mest blomsterflor virker å være der engen er tørrest, med blant annet blåkløkke, hvitmaure, harerug, tepperot, hvitkløver, legeveronika og grasstjerneblom. Storengkall ble nevnt i første skjøtselsplan, men kun småengkall ble observert i 2020. Dette kan tyde på en feilbestemmelse eller at den ble oversett. Andre urter som vokser i engen er eksempelvis ryllik, engsoleie, fjellstisel, skogstjerne, skogstorkenebb, fjellmarikåpe, vanlig arve, følblom, gullris og maiblom. Av gras- og starrarter finnes blant annet fjelltimotei, gulaks, slåttestarr, finnskjegg, smyle, i tillegg til sølvbunke. De mer fuktige partiene har et høyere innslag av gras- og starrarter, men enkelte urter finnes også spredt her. Av moser dominerer engkransmose, men furumose, torvmose og bjørnemose er også sett. Flere av engartene finnes også utenfor gjerdet, særlig mot Fiskjasetra i nord.

Hele engen er systematisk gjennomført etter beitemarkssopp, men ingen ble funnet. Derimot finnes enkelte andre sopp, slik som lakssopp, okergul grynhatt, sandtrevlesopp, slåttesopp, samt enkelte risiker og slørsopper. Det var en del beitemarkssopp på andre siden av Gråsjøen i samme tidsrom, noe som

tyder på at det ikke er særlige verdier knyttet til beitemarkssopp i engen, men det kan likevel ikke utelukkes at slike finnes. Det var ikke fokus på insekter, da sesongen var på hell, men en fjellibelle og en myrperlemorvinge ble tilfeldig observert flygende rundt. Ingen rødlistede arter ble registrert i 2020.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING

Mellom 1828 og 1832 satte Alvstua og Langlia opp to seterhus og to fjøs like vest for Trollheimshytta. I dag er det hus og fjøs på Alvstusetra/Langlisetra som er intakt og det er rester etter fjøset på Fiskjassetra. Trollheimshytta kjøpte seterhuset der i 1917 og deler av det står i dag ved Trollheimshytta. I 1907 tok setringa på Fiskjassetra slutt. På Alvstusetra/Langlisetra ble de siste kyrne melket ca. 1956. Det var Trollheimshytta som da kjøpte og benyttet den melka. Betjeninga melket kyrne. Det var trulig slutten på beiting av storfe på stølen, og i dette området. Etter dette har det blitt slått årlig på deler av setra. Beiting på stølen etter 1950-tallet har vært sau og rein. Alvstusetra/Langlisetra og Fiskjasetra har aldri vært gjødslet.

Nåværende grunneiere tok over setra i 1991. Stølen har de siste 50 år blitt slått årlig med ljà mellom fjøs og seterhus. Siden 2002 har det blitt slått med 2-hjuls slåmaskin på store deler av stølen. I samme periode har grunneiere fjernet trær, busker og kratt som har vokst innover området. Til dette ble det brukt motorsag, ryddesag, handsag og klippetang. Det som ryddes legges i hauger. Etter at slåmaskin ble tatt i bruk ble det en god del gras og det ble behov for hesjing eller bakketørking. Først ble det hesjet, men høyet er kun bakketørket de siste årene. I 2020 ble det slått rundt 28/7, og raket sammen i starten av august. Arealer som fortsatt hadde stor blomsterflor ble ikke slått. Høyet legges i fjøset og kjøres hjem om vinteren på skutersleden. Det pakkes i 4-kantballer med ei hjemlaga presse. Dyra på garden, kalver, sauer, geiter og hest, spiser det gode høyet fra Trollheimen. Det er ingen gjødsling av engen.

August 2003 var det flom i Slettåa og da tok elva et nytt løp rett over stølen og under seterhusa. Det førte med seg mye stein, trær og sand som ble liggende på stølen. Mange arbeidstimer ble brukt til opprydding og det er grunneierne ennå ikke ferdig med. I 2006 ble elva flyttet tilbake til sitt opprinnelige løp.

Rein har hver mai/juni vært på stølen, og flokker på 60 til 100 dyr har blitt observert på stølen samtidig. Etter at grunneierene begynte med skjøtsel, har antall sau og rein økt. 27.juni 2018 fikk grunneierne lov av Verneområdestyret til å sette opp gjerde for å ha kontroll over ønsket/uønsket beiting. Gjerdet ble sett opp i 2019. Allerede etter ett år mined gjerde har grunneierne sett forbedring. Det inngjerede arealet beites ikke noe nå, men grunneierne har planer om å la kviger beite etter slått.

FREMMEDE ARTER

Ingen fremmede arter påvist.

KULTURMINNER

Gammelt seterhus og seterfjøs inne på vollen.

SKJØTSEL OG HENSYN

Engen slås nå med tohjuls slåmaskin en gang på sensommeren hvert år. Graset bakketørkes før det samles sammen og tas vekk fra engen. Dersom en ser partier med sentblomstrende arter som insektene bruker kan slått utsettes i disse partiene noen uker, men slått bør likevel gjennomføres årlig. Engen skal ikke gjødsles. Hvis det skulle oppstå tilfeller der graset av ulike grunner må kastes bør det ikke deponeres i kantsoner på engen, da dette gir en gjødslingseffekt fra gras under nedbryting. Det er ønskelig at engen beites lett på høsten, etter slått. Det er viktig at beitetrykket ikke er for høyt, slik at slåttefavoriserte arter forsvinner pga. beite og tråkk.

Slåttemarken er omgitt av gjengroingsskog i form av busker og ungskog på tidligere slåtte- og naturbeitemark. Gjengroingsmark med ungskog kan med fordel hugges ut da denne fremdeles har engarter både i feltsjiktet og som frøbank i jordsmonnet. I tillegg gir slik kantskog artsfattige skyggesoner inn i engen, og ved å hugges ut kantsoner under gjengroing slippes det mer lys inn i engen.

For å unngå skader på undervegetasjonen anbefales rydding på frossen mark, dette gjelder særlig med tanke på kjøreskader ved evt. bruk av traktor eller andre tunge landbruksmaskiner. Mindre busker og oppslag kan også fjernes på sommeren når det er tørt og mye av biomasse er samlet i bladene. Ved evt. oppkomme av fremmede treslag bør disse fjernes. Ved hogst er det viktig at ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samlet og brent på egnede steder i utkanten av slåttemarken.

Gjengroingen er størst ved Fiskjasetra rett nord for flomløpet av Slettåa, og areal vest for Alvstusetra/Langlisetra.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP

Setrenes beliggenhet er noe isolert, med lang avstand mellom de få setrene som finnes i området. De utgjør ikke en helhetlig del av et seterlandskap.

VERDIBEGRUNNELSE

Lokaliteten får høy vekt for størrelse, middels vekt for typevariasjon, lav vekt på artsmangfold (ingen rødlistede arter), høy vekt på tilstand (i bruk), høy vekt på påvirkning (i bruk med sen slått) og lav vekt på landskapsøkologi (langt til nærmeste slåttemark). Siden engen fortsatt ikke har optimal slåttemarkspreg/artssammensetning, og noen deler fortsatt er i gjengroing så opprettholdes stor verdi – B.

Tiltakslogg, grunneiers notater

Eks. Slått, rydding, beiting, tilsådde arter

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK	PERIODE	ANTALL DAGSVERK/ TIMER	ÅR

Litteratur

Vesterbukt, P. 2013. Skjøtselsplan for Alvstusetra, Surnadal kommune, Møre og Romsdal fylke. Bioforsk rapport 8(175) 2013.